

גיליון מס' 187

קפה אינטרנט

אפשרויות הגלישה האנונימיות באינטרנט, כמו אלו המוצעות ב"קפה-אינטרנט", חושפות את המשתמשים לעבירות פליליות, ביניהן-הימורים לא חוקיים. ההימורים הווירטואליים כוללים הימורים במכונות מזל, בקוביות, ברולטה ובבלק ג'ק. ההתמודדות עם פשיעה גלובלית, חוצה גבולות, באמצעות רשת האינטרנט, מצריכה שיתוף פעולה עם משטרות העולם, חקיקה חדשה, טכנולוגיה מתקדמת ושיטות חקירה יצירתיות. על כוס קפה והימורים באינטרנט

פקד ענת בשן

נ' בן, 23 הסתבך בחובות הימורים באינטרנט.

הוא נורה בראשו ב-30.8.01 בשעות הערב, עת מתנקש ארב לו מחוץ לביתו. נ' כבר נפל בעבר קורבן לאיומים ולתקיפה בשל חובות כבדים, שצבר כשהימר בקפה-אינטרנט בכפר-סבא. חודשיים לפני נסיון הרצח, אושפז בבית-חולים, לאחר שהוכה נמרצות בחוף הים בהרצליה. הוא היה נתון למסכת איומים ולחצים, וחובותיו הגיעו לכמיליון שקלים וחצי. רק לאחר שהבין, שאין לו יותר מה להפסיד, הגיש נ' תלונה במשטרה, ובעקבותיה נעצרה הכנופייה. ר' שעמד בראשה, נעצר עד תום ההליכים, נשפט ונידון ל-27 חודשי מאסר בגין חטיטה באיומים, נסיון חטיפה וחבלה בנסיבות מחמירות. חברי הכנופייה האחרים נדונו לעונשי מאסר שבין שנה לשנה וחצי.

בתי-קפה המשמשים כאינטרנט-קפה נפתחים חדשות לבקרים ברחבי העולם, ומאפשרים לאנשים שונים לגלוש ברשת האינטרנט באווירה נעימה, תוך קבלת שירותי הסעדה. במקומות אלו קיימות עמדות מחשבים, המחוברים לרשת מחשבים ולאינטרנט מהיר, ומאפשרים לאזרחים ולתיירים גלישה דיסקרטית בתשלום. תשלום זה מיועד בעיקר ליצירת קשר בדואר אלקטרוני, לוועידת וידאו, למשלוח קבצים ולקבלתם ולשיחות טלפוניה. התקדמות טכנולוגית זו מביאה עמה גם אפשרויות רבות לביצוע מעשים פליליים. מי שרואים במחשב דרך לביצוע פעילות בלתי חוקית, יכולים למצוא ברשת האינטרנט מרחב בלתי מוגבל, זמין וחשאי לביצוע מעשיהם הפליליים. "אפשרויות גלישה אנונימיות, זמינות ולא יקרות, המוצעות ע"י יזמים שונים (קפה-אינטרנט, שמטרתו המקורית - יצירת אמצעי נוח וזמין לתקשורת ולגלישה לתיירים או לאזרחים, שאין באפשרותם לגלוש בבתייהם או במקומות עבודתם), חושפות גם אוכלוסיות אחרות, ובהן בני-נוער, לעבירות פליליות כמו זיוף כרטיסי אשראי, הימורים ועבירות מין", אומר סגן-ניצב מאיר זוהר, ר' מפלג עבירות מחשב ביחידה הארצית לחקירות הונאה. "הקושי באכיפת החוק באינטרנט והפרצות בחוק, מביאים לדירתם של גורמים עבריינים לעסקים, המבוססים על תקשורת נתונים באינטרנט, לצרכים פליליים בתחום ההימורים והלבנת הון, הפצת פורנוגרפיית ילדים, מכירת נשק חם, סמים ומרשמים אסורים והלבנת הון."

הימורים היוו תמיד מוקד משיכה לעבריינים בכירים ולקבוצות פשע, שכן הרווחים מהפעלת אתרי הימורים ובתי קזינו וירטואליים גבוהים מאוד, כשלצידם - עלות השקעה ראשונית, חד פעמית, זולה מאוד. לפיכך, קיימת סכנה ממשית, שעבריינים אלה יחברו לאנשי מחשבים ולאנשי עסקים לגיטימיים, לצורך הפעלת קפה-אינטרנט במסווה חוקי, כשמטרתם האמיתית - הפעלת הימורים ובתי-קזינו וירטואליים להלבנת הון, שמקורו בפעילות פלילית". מכיוון

שהעיסוק בהימורים, ההשתתפות בהם ופרסומם הם עבירה פלילית, העבריינים יכולים להחזיק חברות קש להעברת כספים בהליך פיקטיבי", מצייין סנ"ץ מאיר זוהר ומוסיף, שבעולם האמיתי, לא זה הווירטואלי, לוקחים על עצמם אנשים המכונים "בובות" את ניהול העסק, והעבריינין הוא המפעיל אותם. מכיוון שכך, הם, ה"בובות", גובים את החובות, ומפעילים לחצים תוך איומים ומכות על המהמרים החייבים כספים. הם גם נוטלים על עצמם את האחריות הפלילית במקרה שנערכת במקום פשיטת משטרה. אותם עבריינים גם מנצלים את הפרצות בחוק, ומאפשרים לגולשים להמר באינטרנט בבתי-קזינו וירטואליים, המנוהלים ע"י אנשי קשר בחו"ל, תוך עצימת עיניים וחוסר מעורבות, כביכול. "אם עבירת ההימורים מבוצעת בחו"ל, אין למשטרת-ישראל כל סמכות לאכוף את החוק", מדגיש סנ"ץ זוהר. "לפיכך, טוענים אותם עבריינים, שפתחו קפה-אינטרנט, שאין זה מתפקידם לעבור בין הגולשים באינטרנט ולבדוק מה הם עושים. אולם, מוסיף סנ"ץ זוהר, "לעתים הם מציגים במרמה בפני המעוניינים להשתמש בשירותים שמציע קפה-האינטרנט, גלישה לאתר הימורים בחו"ל, בשעה שאין כלל חיבור לאינטרנט, וההימורים עצמם מבוצעים באמצעות תוכנה, שמצויה בשרת המקומי. יש שאירע, שבני-נוער תמימים, ששילמו ממיטב כספם או מכספי הוריהם, חשבו שהם זוכים "להימורים הוגנים", ולא כך הוא". לדבריו, ההימורים הווירטואליים כוללים את כל סוגי ההימורים ש"בעולם האמיתי"-מכונות מזל, קוביות, רולטה ובלק ג'ק. ברוב המקרים, בני-נוער מהמרים כל סכומים קטנים (כ 10 ש"ח), אך יש מי מביניהם וגם גולשים מבוגרים יותר שמתפתים לבצע עבירות אחרות-זיוף כרטיסי אשראי או חדירה כהאקרים לאינטרנט, על מנת להשיג מספרי כרטיסי אשראי, ולעשות בהם שימוש בהימורים, (כפי שניתן לעשות באתר ההימורים הישראלי "המלך שלמה"). לעבירת ההימורים באינטרנט מתלוות עבירות נוספות- אלימות (כתוצאה ממאבקי שליטה וגביית חובות), עבירות רכוש, מתן שירותי ליווי, מכירת סמים ושימוש בכרטיסי אשראי מזויפים. "חלק מבעלי קפה-האינטרנט הם עבריינים", מצייין סגן-ניצב חיים פדלון, ר' מפלג תשאול ובילוש בימ"ר מרכז. "המקומות הפכו להיות בתי-קזינו וירטואליים ובעליהם מנסים לעקוף את החוק, האוסר הימורים בלתי חוקיים, באמצעות מחשבים. חוות הדעת המשפטית, שניתנה לאחר מספר אירועים שבוימו על-ידינו הייתה, שההימור באינטרנט הוא הימור לכל דבר ועניין". "שיטת העבודה", לפי סנ"ץ פדלון, היא הקמת מספר עמדות מחשבים, המקושרים לשרת ראשי. לפקיד הקבלה יש שליטה באמצעות תוכנת ההימורים על כל המחשבים שבמקום, וכל מה שנעשה בהם - מופיע על מסוף השליטה. כשנכנס נער צעיר לקפה-האינטרנט, הוא משלם במזומן את הסכום שעליו הוא רוצה להמר. פקיד הקבלה מזכה אותו במחשב על-פי הסכום ששילם. כשהקטין מחליט להמר, נפתח על שמו באופן מיידי חשבון רווח והפסד. "ברוב המקרים, הצעיר אינו מרוויח בהימורים באינטרנט אלא להיפך", אומר סנ"ץ חיים פדלון. "במקרים הרבים מאוד שבהם הוא מפסיד - חשבון נמצא, כמובן, ביתרת חובה. בעל המקום מפתה אותו להמשיך ולהמר באמצעות תשלום באשראי או ע"י מתן הלוואות בריבית רצחנית של 10% לחודש". גביית החובות, לדבריו, מלווה באזהרות, באיומים ובהכפלת הסכום מדי יום ביומו. על אותם צעירים - מהמרים, שגם אם באו להמר בתמימות ולא התכוונו לגנוב, לבצע עבירות פליליות, כדי לשלם את חובם". יש לציין מדגיש פדלון, "שלאחר מעצרו של ר', בעל קפה-אינטרנט בכפר-סבא ולאחר הריאיון שנערך בטלוויזיה עם בני - משפחתו של נ', פחת מספר בני-הנוער המגיעים למקומות אלה במטרה להמר באינטרנט, אך במקביל, צעירים רבים אחרים, שכבר אינם קטנים, ממשיכים לעשות זאת". הוא מוסיף, כי לדאבונו, יום אחד לאחר הפשיטה על קפה האינטרנט בכפר - סבא, נפתח המקום מחדש. בעלי בתי-הקזינו הווירטואליים עובדים בשיטה של קבלת זיכיונות מחברות בחו"ל. "ידוע, כי עברייני בכיר בנתניה קיבל את הזיכיון הארצי להתקשרות לחברות האינטרנט", אומר סנ"ץ פדלון, "ודרכו ניתן לפתוח בארץ קפה-אינטרנט. טענתם של בעלי מקומות אלו היא, כי ההימורים מתבצעים בחו"ל, אך עפ"י חוות הדעת המשפטיות שקיבלנו, ברגע שהמשתמש באינטרנט משלם כסף וגולש לאתרי ההימורים, הוא נחשב למהמר לכל דבר".

עשרים ושניים תיקים פלילים נפתחו לבני-נוער בשנת 2001 בגין עבירות הימורים באינטרנט ועבירות אינטרנט אחרות. כך, על-פי סגן - ניצב ד"ר סוזי בן-ברוך, ר' מדור נוער במחלקת חקירות ותביעות במטה הארצי. "למשטרת - ישראל יש כוונה לחקור עד תום את המקרים, כדי למנוע את הישנותם, אך אם ההימורים מתבצעי "בחדרי החדרים" של המחשב, ואיננו מצליחים להגיע לכדי חקירה, בשל מצוקת כוח האדם, סביר להניח, שאם לא ידווחו על כך בני-המשפחה של אותם קטנים שהימרו באינטרנט או חבריהם הקרובים, הרי שהם, הקטנים, יפלו "בין כסאות העבריינים", ולא יהיה מי שירים אותם, "היא אומרת, ומוסיפה, שמטרת פעילות המשטרה בנוגע לקטנים-מהמרים אינה לפתוח תיק פלילי אלא לשלוח אותם לשיקום ולגמילה, מכיוון שההימורים ידועים כתופעה ממכרת.

חובת ההוכחה

הבעיה המרכזית שבהימורים באינטרנט היא הוכחת ביצוען של העבירות, שכן המקומות הנותנים שירותי אינטרנט הם מטופחים ונוחים לשייבה, וניתן למצוא בהם מחשבים המחוברים לרשת האינטרנט ותו לא. לפיכך, בהיערכות מקדימה לפשיטה רחבת היקף על בתי-הקפה, שאיפשרו הימורים באינטרנט בראשון לציון, נשלחו שוטרים במסווה למקומות אלו, כדי להתרשם, לפגוש את בעלי המקום, להתעניין בשירותים הניתנים, ולבסוף - להמר בעצמם (באישור כמובן). "כך, עוד טרם הפשיטה עצמה, נאספו ראיות, המעידות שבמקום מתנהלים הימורים בלתי חוקיים באינטרנט, "אומר רב-פקד רונן עזרא, ר' משרד מודיעין ובילוש בתחנת ראשון לציון. "בפשיטה עצמה, נלקחו עשרים מחשבים, מהטובים ומהיקרים שמוצעים בשוק וכן מסכי מחשב. הציוד נותר בידי המשטרה, אך היה עלינו להוכיח, ע"י בדיקתם של מומחי מחשב, שכל מחשב ומחשב אכן שימש להימורים. כשנמצאו הראיות, הוגשו כתבי אישום. בתי-קפה אלה הפסיקו לעבוד, בעליהם הורחקו מהמקום, ונגרם להם נזק כלכלי גדול". לדברי רפ"ק עזרא, חלק לא מבוטל מהמהמרים באינטרנט הם קטינים, הלוקחים כסף מהוריהם, בהתחלה ברשות ואחר-כך בגניבה. בין המהמרים האחרים, לאו דווקא באינטרנט, מקומן של הנשים הוא גבוה.

"עבירת ההימורים באינטרנט מלווה בעבירות אחרות, ביניהן גביית דמי חסות", מציין רפ"ק עזרא. לדבריו, גברתנים, החושבים שהם "מנהלים את העיר", מגיעים למקומות אלה, ודורשים מבעליהם לשלם דמי חסות עבור בטחונם האישי ועבור בטחון בתי-הקפה. אם בעלי המקום משתפים פעולה ומשלמים דמי חסות, ייתכנו, כתוצאה מכך, מאבקי כוח בין בכירים בעולם הפשע, מתוך כוונה להשתלט על עסקים נוספים. אם בעלי המקום מתנגדים לתשלום הנדרש, אזי אנו עדים לאירועי ירי או להשלכת רימונים, במטרה להזהיר ולהתריע בפני הבאות."

מלחמת מוחות

טירור, הסתה והפצת שטנה, הימורים, פדופיליה, גניבה, מרמה ועבירות בכרטיסי אשראי ברשת האינטרנט הן תופעות, שקשה למערכת אכיפת החוק להתמודד עמן ולמנוע אותן.

הקושי העיקרי בחקירת פשעים מסוג אלו הוא טשטוש הגבולות שבין העולם הממשי לזה הווירטואלי. "בעולם הממשי", אומר סנ"ץ מאיר זוהר, ניתן לראות פיזית את ה"חומרים" - כלי-נשק, סמים וכד'. בעולם הווירטואלי - הראיות הן פולסים חשמליים במחשב. מכיוון שמערכת המשפט אינה מבדילה בין העולם הממשי לעולם הווירטואלי, יש צורך במיומנות גבוהה וביכולת טכנית גבוהה, כדי להעתיק את פלט הראיות מתוך המחשב, ולקשור את החשודים לעבירה המיוחסת להם". לשיטתו, הדבר דורש שיתוף פעולה יעיל ומהיר בין רשויות האכיפה בכל העולם, שכן במידה שהעבירה מבוצעת בחו"ל או שהעברין עובר דרך מספר מחשבים, על מנת לבצע את העבירה או במקרה שהקזינו הווירטואלי נמצא בחו"ל, הרי שיש לקבל את הראיות, דהיינו, את המידע הדיגיטלי, on line, מחשש שישוּמד (ע"י לחיצה על מקש אחד בארץ, ניתן להשמיד את כל תכולתו של אתר מסוים בחו"ל). (לרשויות אכיפת החוק במדינות השונות קשה להתמודד עם תופעת ההימורים הווירטואליים, הן בשל האנונימיות והחשאיות שבהימורים באינטרנט והן משום שאתרי ההימורים פועלים, ברוב המקרים, במדינות שבהן ההימורים הם חוקיים.

"ההתמודדות עם פשיעה גלובלית, חוצה גבולות, באמצעות רשת האינטרנט, מצריכה מלבד שיתוף פעולה עם משטרת העולם גם חקיקה חדשה, טכנולוגיה מתקדמת ושיטות חקירה יצירתיות", אומר סנ"ץ מאיר זוהר. "קשיי החקירה נובעים מריבוי האתרים הפליליים, מאנונימיות הפעילות הפלילית ומחשאיותה, משימוש בכלים טכנולוגיים מתוחכמים למניעת זיהוי וגילוי וכן מניצול ההזדמנויות הטכנולוגיות החדשות כמו הגלישה בקפה-אינטרנט, המאפשרת אנונימיות בביצוע העבירה הפלילית. היום, "מדגיש סנ"ץ מאיר זוהר, "יש כלים, שבהם כל אדם המעוניין בכך יכול להשתמש להצפנת מידע ולפעילות פלילית באינטרנט, בלי שניתן יהיה להעלות על עקבותיו. בהחלט ניתן לומר, שבין המשטרה לעבריינים מתנהלת מלחמת מוחות ומתקיים מאבק טכנולוגי."

בימים אלו נחתמה אמנה בין-לאומית הראשונה מסוגה למלחמה בפשעי מחשב ואינטרנט, שעליה חתמו שלושים מדינות. חלקה הראשון של אמנה זו מגדיר חוקים, העוסקים בפשעי אינטרנט, וחלקה השני - מכונן חוקים, שיאפשרו שיתוף פעולה מהיר בין רשויות החוק. אמנה זו תיתן מענה גם לחקירת עבירות פליליות, המבוצעות ברשת האינטרנט בכלל ובתקשורת זמינה ואנונימיות כמו זו שבאמצעות קפה-אינטרנט, בפרט.

